

165 § **Lausunto Laajakaista kaikille 2015 -hankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuistiosta**

Hankasalmen kuntaan on saapunut lausuntopyyntö Laajakaista kaikille 2015 – hankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuistiota koskien.

Keskustelumuistio löytyy liikenne – ja viestintäministeriön kotisivuilta osoitteesta www.lvm.fi/lausuntopyynnot

Keskustelumuistio on myös nähtävillä kunnanvirastolla toimistosihteerin huoneessa.

Lausunnot on pyydetty toimittamaan liikenne- ja viestintäministeriöön viimeistään 23.8.2013.

Asian valmistelija kunnanjohtaja

Kunnanjohtajan ehdotus:

Hankasalmen kunta antaa lausuntonaan toisen väliarvioinnin keskustelumuistioon seuraavaa ja keskittyy lausunnossaan niihin asiakokonaisuuksiin, joista ministeriö on kysymyksillä pyytänyt näkemyksiä ja ehdotuksia:

1. Mihin ensimmäisessä väliarvioinnissa ratkaisematta jääneisiin ongelma-kohtiin tulisi toisessa väliarvioinnissa kiinnittää huomiota?

Toisen väliarvioinnin keskustelumuistiosta ja jopa lausuntopyyntökysymyksistä käy selkeästi ilmi, että maakuntaliittojen valitsemat tuenhakijat ovat yhä useammin toimintaansa aloittavia tai toimintaansa nopeasti laajentavia verkkoyhtiöitä (ei perinteisiä yleisoperaattoreita).

Hyvin pienelle huomiolle ja analysoinnille on Hankasalmen kunnan mielestä jäänyt se, miksi perinteiset yleisoperaattorit eivät ole juurikaan kiinnostuneita Laajakaista kaikille 2015 –hankkeesta, jos se on niin välttämätön ja perusteltu kuin liikenne- ja viestintäministeriö esittää.

Eli huomiota pitäisi kiinnittää siihen, onko harvemmin asutuilla alueilla pienissä kunnissa oikeasti ns. markkinaehtoisia alueita, jotka eivät tukea laajakaista-hankkeen linjausten mukaisesti laajakaistan rakentamiseen tarvitse. Tai jos haja-asutusalueilla toiminta ja rakentaminen julkisen tuen jälkeen olisi toimijoille kannattavaa, niin miksi ihmeessä esimerkiksi Elisa ja Sonera eivät ole tehneet kuin hyvin harvoissa tapauksissa tarjouksia maakuntaliittojen järjestämissä kilpailutuksissa?

Tämä on yksi keskeisimmistä asioista, joita toisessa väliarvioinnissa pitää nyt huolellisesti pohtia. Onko niin, että isot perinteiset operaattorit uskovat muiden

tekniikoiden olevan tulevaisuudessa riittävän toimintakykyisiä esimerkiksi kotitalouksille – ja siksi ne eivät aktiivisesti osallistu laajakaistahankkeen tarjouskilpailuihin. Ja vielä huolestuttavampaa on, jos nyt syntyvien pienten verkkoyhtiöiden/osuuskuntien toimintaedellytykset eivät olekaan taloudellisesti kestäväällä pohjalla.

2. Miten laajakaistahankkeiden toteutuksessa aktiivisten pienten operaattoreiden toimintaedellytyksiä voitaisiin edelleen parantaa?

Kysymysasettelussa näkyy nyt selvästi se, että toisen väliarvioinnin keskustelumuistio ja sen pohjalta tehty lausuntopyyntö pohjautuu sidosryhmäpalautteen seutuverkkoseminaarista.

Käytännössä jo ensimmäisen väliarvioinnin jälkeen tehtiin merkittäviä parannuksia nimenomaan pienten teleyritysten, kuten osuuskuntien, investointirahoitukseen. Tuolloin vuoden 2012 lopussa lakia laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla muutettiin niin, että puolet hyväksytystä tuesta maksetaan heti tukipäätöksen jälkeen. Uusien toimijoiden tarvitsemaa pääomarahoitusta helpotettiin myös lieventämällä rahoitusjärjestelyjen, kuten takausten ehtoja. Nämä seikat on kuvattu myös lausuntopyyntöns ensimmäisellä sivulla ja osoittavat, että juuri pienten operaattoreiden toimintaedellytyksiä on parannettu hankkeen kuluessa. Muita muutoksia ei juurikaan ole tehty.

Kysymys olisikin ehkä syytä kääntää toisinpäin, eli voidaanko suurelta osin julkisin varoin toteutettava koko maan kattava laajakaistarakentaminen toteuttaa suurella riskillä pääsääntöisesti pienten toimintaansa joko aloittavien yritysten/osuuskuntien tai sitä huomattavasti laajentavien yritysten/osuuskuntien toimesta?

Nyt tähän saakka vaaditut ja esitetyt liiketoimintasuunnitelmat ja muut kuvaukset yrityksen toiminnasta sekä maksuvalmius ja kannattavuuslaskelma, joita maakuntaliitolle on kilpailutuksen yhteydessä ollut esitettävä, eivät ole ainakaan Hankasalmen kunnan oman kokemuksen mukaan sellaisia, että kunta niiden pohjalta voisi kaikissa tapauksissa pienen toimintaansa rajusti kasvattavan osuuskunnan lainoja esimerkiksi sitoutua takamaan.

Hankasalmen kunta haluaa korostaa, että jos vielä nykyisestään pienten operaattoreiden toimintaedellytyksiä pyritään parantamaan, niin riski siihen, että hankkeita toteuttavat tahot, joilla ei ole käytännössä todellisia toimintaedellytyksiä pitkällä aikavälillä tai ainakin toimintavarmuuteen sisältyy merkittäviä riskejä, kasvaa merkittävästi.

Myös pieniltä verkko-operaattoreilta tulee vaatia nykyistä tarkempia dokumentteja liiketoimintasuunnitelmaksi ja kunnollisia kannattavuuslaskelmia jo kilpailutusvaiheessa. Niitä ilman ei esimerkiksi kunnan taas tulekaan sitoutua suuriin lainatakauksiin.

Nyt voimassa olevilla linjauksilla esimerkiksi Hankasalmen kunta ajautui tilanteeseen, jossa Keski-Suomen Liitto on kilpailuttanut meille verkon toteutta-

jan, jonka tarvitsemaan lainatakaukseen kunta ei kuitenkaan käytettävissä olevilla tiedoilla voi sitoutua. Näin koko laajakaista-hanke on kuntamme osalta tällä hetkellä ns. jäissä.

3. Mitkä ovat laajakaistarakentamisen rahoitustarpeet suhteessa käytettävissä olevaan rahoitukseen eri maakunnissa ennen vuotta 2015 ja sen jälkeen? ja 4. Miten kuntien toimia löytää laajakaistahankkeille toteuttaja voidaan tukea?

Niiden kuntien kohdalla, jotka eivät voi maakuntaliiton kilpailutuksen tulokseen perustelluista syistä sitoutua, tulisi olla mahdollisuuksia toteuttaa laajakaistaratkaisuja muilla, kuin kunnalle jo kilpailutetulla ratkaisulla. Eli olennaista on se, että kunnat voivat esittää uusia toteuttamismalleja ja -tapoja ja hakea niille rahoitusta vielä vuoden 2015 jälkeenkin. Tarvetta tälle tulee olemaan varmasti kaikissa maakunnissa.

Lisäksi olisi julkista tukea syytä jatkossa saada aidosti tekniikkariippumattomasti, kun nyt selkeästi näyttää siltä, että valokuituverkko ei kaikkialle sittenkään tule ulottumaan Suomessa.

5. Miten laajakaistahankkeisiin liittyvää lupamenettelyä (esim. kaapeleiden sijoitusluvut) ja muuta hallinnointia voitaisiin keventää? Miten yhteisrakentamista voidaan edistää?

Itse asiassa sähkö/vesiyhtiöt ja isot teleoperaattorit ovat toimineet nykyisten lupaehtojen piirissä vuosikausia, eikä suomalainen byrokratia ole näiden yhtiöiden hankkeita tältä osin juurikaan hidastanut tai kohtuuttomasti haitannut. Lupamenettelyt eivät kaapeleiden sijoittamisessa ole kohtuuttoman raskaita.

Jos sitten lähdetäisiin siitä, että kaapelien sijoitusluvut myönnettäisiin jostain yhdestä paikasta, mikä keskustelumiestiossa nousee esille (mikä se edes voisi keskitetyksi olla?), niin miten siinä tapauksessa varmistettaisiin se, että esimerkiksi eri alueiden maakäytönsuunnitelmat, teiden tai muun infran rakentaminen tulisivat varmuudella huomioon otetuksi noissa luvissa.

Olisiko tämän kysymyksen takana lausuntopyynnössä nyt se, että laajakaista-hanketta toteutetaan niin pienien toimijoiden toimesta, ettei niillä juurikaan ole laajempaa kokemusta lupamenettelyistä, niihin liittyvästä lainsäädännöstä jne.

6. Miten vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksiä voitaisiin parhaiten edistää hankealueilla?

Vapaa-ajan asunnot eivät useimmissa kunnissa suuria lisäkaapelointeja aiheuta – kiinteistökohtaisia linjoja lukuun ottamatta. Suurimman osan vapaa-ajan asunnoista läheisyydessä kun on aina pääsääntöisesti joku vakituisesti asuttu kiinteistö. Siksi vapaa-ajan asutuksen sisällyttäminen sisään laajakaistahankkeeseen saattaisi olla perusteltua.

Viimeiseen kysymykseen, eli Euroopan digitaaliseen agendaan ei Hankasalmen kunta tässä lausuntovaiheessa lähde ottamaan kantaa, koska kunnalle riittää haasteeksi vielä kunnan oman alueen tietoliikenneyhteyksien turvaaminen ja kehittäminen tilanteessa, jossa meille kilpailutettu laajakaistamalli ei ollut osaltamme toteutettavissa sen sisältämien taloudellisten riskien vuoksi.

Täytäntöönpano: Liikenne- ja viestintäministeriö

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen

Otteen tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa

Hankasalmi 6.8.2013

Riitta Ylönen
arkistonhoitaja